

TÕUKOMISJONI SOOVITUSED JÄÄRADE OSAS JA TK OTSUS JÄÄRAKASUTUSEST JK KARJADES

TÕUKOMISJONI OTSUS 29.05.18: jõudluskontrollialuses karjas peab suguliseks kasutamiseks planeeritav jäära olema hinnatud ja tõuraamatusse kantud enne paarituse alustamist.

Kuna jäära omadused avalduvad lõplikult esimese eluaasta lõpuks (sarvede osas mõnel juhul isegi hiljem) ja on olnud probleeme noorjäärade kasutamisega, kes hiljem ei osutu aretuskõlblikuks või on halbade omadustega, siis alla 1-a jäärtallede (enne hindamist ja tr kannet) vahetamist, ostu-müüki, renti [jõudluskontrollialustes karjades](#) alates 2018.a. tõukomisjon ei aktsepteeri. Jäärtalle müügi korral [jõudluskontrolli all mitteolevasse karja](#) on vajalik ainult põlvnemistunnistuse vormistamine ja kaasaandmine loomaga kuna seal karjas jäära ei ole aretusjäär kihnu maalamba aretusprogrammi mõistes.

Soovitused kasvatajatele jäärtallede valikuks potentsiaalsete tõuraamatu jääradena:

- Vali välimuse, kasvu ja arengu ning omaduste järgi, kes võiks jääda eluloomaks. Jälgi sarve kuju ja asetsemist ning tugevust. Iga väiksemgi sarvevigastus viitab degeneratiivsetele/nõrkadele sarvedele mis ei ole soovitavad. Jälgi villaku kahekihilisuse olemasolu, saba pikkust ja üldist keha konditsiooni ning proportsioone; käitumist, sh positsioon karjas, instinktid ja sotsialiseerumine.
- Pea nõu tõukomisjoniga põlvnemise osas, kas on tegemist säilitamist vajava liiniga ema või isa poolt või on muud olulist retrospektiivsete andmete osas. Arvesta tõukomisjoni liikmete soovitustega.
- Arvesta oma võimalustega jäärtallesid nõuetekohaselt eraldada ja nendest eraldi karja moodustamist (ühte jäärtalle ei ole võimalik pidada eraldi). Arvesta pinna suuruse, eraldusaedade ning kopli olemasoluga, paigutamise ja sellega seonduvate lisakulutustega.
- Kaalutletud esmane otsus tee 1-2 kuu jooksul hiljemalt 4-5 kuu jooksul. Kui eraldamisvõimalus on olemas, siis lõplik otsus jäära kasutamise osas tuleb 1 aasta jooksul teha.

Kui ei ole võimalik jäärtallesid eraldada ja eraldi pidada, siis on otstarbekas nad kastreerida. Vastasel juhul (kui üle 5-kuused noorjäärad jäävad karja ilma piisava eraldamiseta) toimub suguluspaaritus ja sünnivad kõrge inbriidingu tasemega talled, kes jäävad põlvnemiseta (ei ole tõuraamatusse kandmiseks sobilikud). Kui samal ajal noorjääradega on kasutusel tõuraamatusse kantud paaritusjäär, siis tuleb sündinud tallede põlvnemine tõestada (vereproovist isadustest omaniku kulul) või jäävad talled põlvnemiseta (isa teadmata).

Loomaarsti märkused:

- Väga oluline on karjades teha regulaarselt parasiiditõrjet. Seda nii profülaktiliselt 1-2x aastas kui probleemide ilmnemisel vastavalt diagnoosile koheselt. Parasiitide esinemine võib olla oluliseks takistuseks lammaste müügil ja jäärade kasutusse andmisel, kuna parasiidid kanduvad edasi ja kahjustavad teist karja. Kihnu maalamba populatsioon on nii väike, et nakkushaiguste ja parasiitide levik juba mõnes karjas on oluliseks ohuks kogu populatsioonile. Iga looma heaolu ja iga karja tervise eest tuleb väga hästi hoolitseda, sest ainult nii suudame me säilitada populatsiooni tervise ja heaolu.

- Jäära karja toomisel (nii ostu kui kasutamise korral) tasuks panna ta paariks päevaks karantiini (eraldi aeda või ruumi, et tal ei oleks kokkupuudet ülejäänud karjaga). Karantiinis jäära pügada ja värkida sõrad ning teha profülaktiline parasiiditõrje (nii sise- kui välisparasiitide vastu). Kui need protseduurid on tehtud vahetult enne karjavahetust, eelmise omaniku või kasutaja poolt, siis peab see olema fikseeritud ravilehega või karjaraamatu märkusena. Karantiini ajal saab ülevaate jäära üldisest tervislikust seisundist ja vajadusel võiks konsulteerida loomaarstiga.

Tambetuisik

noorelt

ja

väärikalt

Vasja

noorelt

ja

väärikalt